

ממתק לשיבת

זמני השבת

יחסיים תל-אביב חיפה כרית-שבע
נוסחת השבת 4:10 4:24 4:13 4:28
צאת השבת 5:26 5:27 5:25 5:29

נהנים עם איצי

שרית: את שומעת את המוזיקה מרחוק? סימן שאנחנו מתקרבים.

מיכל: אני שומעת, ועדיין לא מבין - למה צריך להדליק חנכה צבורית, בחוץ? הרי כל היפי של חנכה, הוא ההדלקה בבית, עם נוחות הספגניות, ובני המשפחה סביב...

שרית: נכון, עקר המצוה של הדלקת הנרות, הוא בבית. אבל להדלקות הגדולות שבחוץ, יש מטרה אחרת, מאוד חשובה. עושים אותם במיוחד בשביל "פרסומי נסא"...

מיכל: בשביל מה? פרסום המה??

שרית: פרסום הנס! מעמדי ההדלקה הגדולים האלה, גורמים שגם בחוץ, ברחוב, יהודים וגם לא יהודים, ידברו פתאום על נס חנכה! זה מזכיר לכלם מיהו בורא העולם ומנהיגו. אנשים מבינים שההדלקה הזאת היא סמל יהודי, סמל שמראה שהשם מתנהג אל עם ישראל בדרך מיוחדת.

מיכל: וואו! כמה אנשים יש כאן! הם באמת מגיעים הנה רק בגלל השמחה וההרגשה החגיגית. אני בטוחה שההדלקה הגדולה הזאת באמצע הרחוב, תעורר משהו בנשמתם.

שרית: אשירנו שזכינו להיות מאלה שיוצאים ומאירים את הרחוב היהודי... גרות החנכה מדלקים היום במרכז עסקים ובבתי רפואה, בקניונים ובבתי אבות... קד מצטרפת להבה ללהבה, עד שנראה כלנו יחד את האור הגדול של הגאולה.

שלהבת בגבול

תקציר: לקראת סוף תקופת מלחמת עולם השנייה, על גבול פולין ורוסיה, באזור ביאלה-ואקה, מסתתרים ביצרות קבוצות של פרוטסטנטים, יהודים ופולנים, הנלחמים בגנאים בכל בוחס. אחת הקבוצות מצרפת אליה במאפיץ, יהודי קשיתי. הפלחקה מסתגלת.

תל-אביב-יפו
Tel-Aviv-Yaffo
שולס - P.P.
67' ש

החל אתמול רב הרפינס בדיני חנכה והרעים בקולו: "תנו רבנו: מצות חנכה נר איש וביתו, דהינו, שימו לב! נר אחד מספיק להוציא ידי חובה את כל המשפחה - ולא רק ביום הראשון!", הדגיש ה'עוזר', "גם ביום השני, גם ביום השלישי ובכל ימי החנכה, די ומספיק נר אחד בלבד לכל משפחה!".

הילדים החליפו מבטים ביניהם. "רגע", תהה אחד הילדים, "וכי אין מנהג מהדרין להדליק נר לכל אחד ואחד?" ומונבז קפץ והוסיף: "ויש גם מנהג המהדרין מן המהדרין, להוסיף ולהדליק בכל יום נר נוסף!".

חידו דק התפשט על שפתיו של המלמד. "כמוכן, כמוכן. אבל מצד שני, חוששני שמרב הדורים בזכר לנס פד השמן, אנשים ישכחו בסוף את הנס החשוב שקרה בחנכה: איך שנלחמנו ונצחנו את היננים... ברגע זה נכנס רב הרפינס לפתח האם שמע את הנאמר? פניו היו מתוחות מאוד, כאלו הוא עוצר בתוכו כעס גדול. עמרי מהר לסגת למקומו ורב הרפינס פתח בשעור: "תנו רבנו מצות חנכה נר איש וביתו, והמהדרין... ורב הרפינס איש וביתו, והמהדרין: "בני חביבי! בזאת תבחנו! הן ימי חנכה לפינו, נאמר על הנסים ונזכר את נצחון המעטים על הרבים" - ורב הרפינס העיף מבט קצר וחרף לעברו של עמרי - ונדליק גרות דוקא מנהג המהדרין מן המהדרין! מי שמקבל על עצמו שיצביע!".

הדברים שיצאו מן הלב נכנסו אל הלב. כלם הרימו ידם, חוץ מאצבון. הוא העיף בחשאי מבט שואל לעברו של עמרי, וקבל בתשובה הנהון כמעט בלתי נראה. "גם אני", הכריז אצבון ומהר והרים אף הוא את ידו.

באותו רגע, הבריקה במוחו של געון תכנית פעלה...

תקציר: רב הרפינס חש פי ה'עוזר' מלמד הסדש, מיזיק יותר מאשר מועיל, והוא דואג עד מאוד. הוא קורא את דעון לעזרה.

54 הפתעה בלתי נעימה

"התזכר, געון, את משל היונה הנמלטת מפני הגן הטורף? היא בורחת ממנו כל עוד נפשה בה ומצליחה להדחק אל תוך נקיק סלע צר, אליו הגן איננו מסוגל להכנס, אך - אוי! בתוך הנקיק היא מגלה נחש ארסי!"

"כן", ענה געון, שחש היטב בחרדתו של המלמד. "אזכר. את המשל הזה דרש רבי ישמעאל על בני ישראל היוצאים מארץ מצרים, כאשר סגר עליהם הים לפני שהם ומצרים נוסע אחריהם..."

"ובכן, בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים", חיד רב הרפינס חידו מרי. "גם אני מרגיש עצמי עתה בדיוק כמו יונה זו... כן, געון. נפילתי למלכדת ואיני יודע כיצד להחלץ ממנה. אצבון ועמרי לפני, אביו התקיף של אצבון מאחורי... מה עושים, געון. מה עושים?".

געון היה נרעש. מעולם לא שתף המלמד מי מהפתה בלבטיו האישיים. הפעם כנראה המלמד כבר קרוב ליואש; הוא זועק לעזרה! "ואם נצליח לגרום לו לאצבון לעזב מרצונו את הפתח?", ברר געון והמלמד התלהב. "יפה! בדיוק בשביל זה קראתי לך הנה. אולי תצליחו אתם, אתה ובני חבורתך, במקום בו נכשלת אני..."

למחרת בבקר, עוד בטרם הספיק געון לשתף את חבריו במשימה הסודית, החל הלמוד והפעם נכונה הפתעה לא נעימה. רב הרפינס אחר להגיע הבקר ומי נגש לדוכן ללמוד במקומו במין טבעיות שפזז? ה'עוזר'!

הבעת מורת רוח חלפה על פני געון וחבריו, בעוד רוח עליצות של נצחון נחה על 'חסידי' של ה'עוזר' החברה, הלוא הם אצבון וחבריו. עמרי פתח בסוגיה בה

בבית משפחת גאולה

שרי: תגל לשהג התגבה לא נכישך עוד יום, יומים או שלושה. גזה חג נחמד, למה הוא צריך להיות בן שמונה ימים בלבד?

צביקה: מספר מאד נחמד, זה לאגברי לא במקרה לשהג התגבה הוא שמונה ימים.

שרי: רגע, אני יודעת שמספר שבע, הוא מספר נחמד, הוא מסמל את העולם לשהג גרא בשבעה ימים.

צביקה: נכון מאד. שבע מסמל את העולם. ושמונה מסמל את הדרגה הגבוהה יותר של אלה יכול העולם לעלות, על ידי היהודי, בעזרת קיום תורה ומצוות. בתוב שבעה ימים שבו היו הלויים כנגנים בבית המקדש, היו שבעה ימים (מי יתרים). ובבנור לשהגה לעתיד לבוא, יהיו שמונה ימים! החגים שבהם יש שמונה ימים, כמו חג הסוכה (וחג הסוכות), כלפדים אותנו ליש להם קשר נחמד עם הגאולה. הם כדגישים את הכוח ליש לעם ישראל לרופם את העולם לשלמות ורחוקות בלתי כגבלת, הפיתפית במספר שמונה.

הרבי מדבר לילדי ישראל

"החגים שיש בהם שמונה ימים... מדגישים את הכוח שיש לעם ישראל, על ידי התורה והמצוות, לפעל 'שלמות' בבריאה כלה, כמעלת 'שמונה' על 'שבע'. ודבר זה פועלים אפלו ילדי 'צבאות השם' ואדרבה... מצד מעלתם הגדולה של 'תינוקות של בית רבן'."

(מדברי הרבי לחילי צבאות השם, נר ח' דחנכה התשמ"ז)

גדולה כל-כך, שצוחי המתנדבים התקשו להגיע אל החיות.

הגשם העז שנתך על הבית בעצמה העיר את ג'ק ודיאנה. בבחלה נוכחו לגלות כי חצר ביתם מוצפת מים, הגואים ומציפים את רצפת הבית. הם מהרו אל החלון לזעק לעזרה, אך קולותיהם נבלעו ברעש המים האדיר שסביבם.

למרה חרדתם של ג'ק ודיאנה הם נוכחו כי המחלצים לא ראו את ביתם באפלה, וחלפו על פניו הלאה, בחפז אחר לכודים אחרים. אלה היו רגעים קשים מנשוא שנראו כנצח. על שניהם השתלט הפחד מפני הנורא מכל.

אך לפתע פרץ אחד המחלצים בקריאה: "הי! הביטו לשם!" אור קטן שהבליח בחשכה משך את תשומת-לבו. אלה היו שני אורות קטנים, מרצדים ומנצנצים בחלון הבית...

המחלצים שמהרו אליהם מצאו את בני הזוג כמעט על סף יאוש. שניהם בכו וצחקו מהתרגשות ולא האמינו שזכו להנצל. אך עוד יותר התקשו לעכל את העבדה ששמעו מפי המחלצים, כי הנרות, 'נרות החנכה' שלהם, הם שהביאו לידי הצלתם.

שני נרות של שתי נשמות רחוקות ונדחות עשו את נס חנכה הפרטי שלהם, ונהפכו גם לספור שזכה לכותרות העתונות באותם ימים. לבני הזוג גרם הספור לחולל שנוי נכר בתפיסת-עולמם בדבר הקשר שלהם עם הקדוש-ברוך-הוא וערכי הנצח של העם היהודי.

אבותו לילה הכה את האזור שבר ענן פתאומי, כפי שקורה מדי פעם בפעם בחלק זה של העולם. החיות ששכנו במקומות הנמוכים הוצפו במי הגשם ונתקו, ובתוכן גם חותם של בני הזוג שלנו. כוחות החלוץ חשו לאזור, אך השטפון נתק את זרם החשמל, והעלטה היתה

(עיבוד מהספר 'אברהם אבינו של אוסטרליה', מאת ר' אורי פולון)

בלתי-מובנת תפסה הידיעה את התענינותה והיא לא הצליחה להסיח את דעתה ממנה. בתוך כך החלו לעלות גם זכרונות ומחשבות שלא נתנו לה מנוח.

חצי לילה התהפכה על משכבה, עד שהחליטה לקום ולעשות מעשה. היא הדליקה נר קטן על אדן החלון במטבח, ובתחושת ספוק חזרה לישון.

שעה אחרי כן התעורר בעלה. גם הוא קרא את הפתכה על חנכה, גם בו החלו להתעורר זכרונות העבר. הוא קם ונכנס למטבח. למראה הנר שעל אדן החלון עברה בו מחשבה, שהנה גם אשתו חשבה אותו מחשבות שעברו בו. הוא נגש אל אדן החלון והדליק גם הוא נר קטן.

אך בכך לא תם הספור.

באותו לילה הכה את האזור שבר ענן פתאומי, כפי שקורה מדי פעם בפעם בחלק זה של העולם. החיות ששכנו במקומות הנמוכים הוצפו במי הגשם ונתקו, ובתוכן גם חותם של בני הזוג שלנו. כוחות החלוץ חשו לאזור, אך השטפון נתק את זרם החשמל, והעלטה היתה

ברבות הימים נשא לאשה את דינה - אף היא מרקע משפחתי דומה - שאת שמה שנו לדיאנה. בתחלה חיו בסביבה יהודית, וכך שמרו על זקה כלשהי ליהדות. בתלף הזמן, עם המעבר לאחזה מבודדת משלהם במקום נדח בויקטוריה - עם שטחי מרעה נרחבים לכבשים שגדלו, ליצור הצמר האוסטרלי - גשקה יהדותם כמעט כליל.

סוג זה של נתוק גאוגרפי קיצוני, היה גורם אפיוני להתבוללות באוסטרליה. ואמנם, מציאות-חיים זו אימה לנתק לחלוטין את הקשר של בני-הזוג עם עברם היהודי הרופף ממילא.

"ראי", אמר הבעל לאשתו, "הלוא אנו חיים באשר, ואיני רואה עוד כל צורך לזהות את עצמי מיהודי. איזו משמעות יש ליהדות בעבורנו, מלבד זכרונות כואבים מהעירה הקטנה באירופה?". האשה הנהנה בראשה להסכמה, שהרי גם לה לא היתה סבה לחשב אחרת.

רצתה ההשגחה, וערב אחד, באחד מימי חדש כסלו, בשעה שישבה האשה מול האח הבוערת ועתון בידה, צדה את עינה של דיאנה כתבה שהופיעה בעתון. בכתבה ספר כי באמצע חדש דצמבר חוגגים היהודים בכל העולם את חג החנכה.

העתון הזה, שהיה מגיע אליהם מדי שבוע, היה בעצם האמצעי היחיד כמעט לקשר עם העולם הגדול שמחוץ לסביבתם. הידיעה על חג החנכה תפסה משום-מה את לבנה. בדרך

קוראים בענין

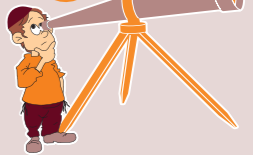
נס חנכה אוסטרלי

הם עזבו את אירופה עוד לפני מלחמת-העולם הראשונה, והגיעו לחוף מבטחים באוסטרליה. כרבים שעשו אז את הצעד הזה, נסו אף הם להשתלב בחיים המתפתחים בארץ החפש. הם נעשו מתושבים במרחבי האדמה הבלתי-מעבדת, באזורים מרחקים של הארץ הענקית הזאת, ואט-אט החלה עבודתם להגיב פרות. בתחלה סבלו מעני ומחסור, ועם הזמן מצבם הכלכלי החל להשתפר. ההצלחה האירה להם פנים ורוחיהם היו נאים.

אולם ככל שהצליחו בהשגיהם הכלכליים, התרופפה זקתם לשמירת תורה ומצוות. ההורים עזו הקפידו על קיום ההלכה, ואף שמרו מנהגים מסוימים שהביאו עמם מעירת מולדתם, אך הבנים כבר נהפכו לאוסטרלים לכל דבר, באורחות-חיהם ובלבושם. העבודה הקשה בשדות האחזה היתה רבה ומפרכת, ורחוקם מן העיר, שבה התקיימו חיי קהלה, עשו את שלהם להתרחקות מחיים יהודיים.

ג'ק היה צעיר הבנים במשפחתו. בבית שגעשתה לו נקרא שמו יעקב, אך בהשפעת הזמן והסביבה החלף שמו לג'ק. ככשורונותיו המיוחדים הצליח לסים בהצטיינות את מסלול הלימודים בבית-הספר הכללי במקום מגוריו, ואף עלה ללימודים גבוהים יותר. ובכל-זאת, עם סיום לימודיו נרתם דוקא הוא לנהול חנותו של אביו, וגם את זה עשה במסירות ובהצלחה.

דמות מהפרשה

גזרונחו הספר

שני שומרי המלך נכנסו למספרה שלי, בהולים. "קום קום!", הם הקימו מעל כסא התספרת את הלקוח שישב והסתפר בנחת. "מישהו צריך לבוא להסתפר בדחיפות!", עדין אותי השומר. "תכין את הכלים!".

מהרתי להעמיד את כל הכלים בכבוד רב. 'בדאי מדבר בשר חשוב מאוד, או אורח מלכותי!', הרחתי לעצמי למרבה ההפתעה, נכנס למספרה כעת אסיר! אסיר מהכלא, לבוש בבגדי אסירים פשוטים ובלויים...

אני מרח לציין שפניו היו עדינות מאוד והוא היה יפה תאר ויפה מראה. אבל עדין - אסיר! מה בהילות הגדולה לתספרת של אסיר מרשע? האסירים מסתפרים בכלא, בתספרת אחידה ורגילה...

"הוא בדרך למלך!", עדינו אותי השומרים. עקשו הבנתני! בפני המלך חבים להופיע בתספרת מתאימה ומכבדת! אי-אפשר לבוא עם התספרת של הכלא...

התחלתי לגזז את השער בתספרת מכבדת ומתאימה, ובינתיים הגיעו שומרים נוספים עם בגדים מכבדים ומתאימים, אותם ילבש לאחר התספרת.

זמן קצר לאחר מכן, המספר שלי הפך למשנה למלך מצרים! כעת ידעתי גם את שמו כפי שנקרא על-ידי פרעה - צפנת פענח, או כמו שאתם רגילים לקרא לו: יוסף הצדיק...

מגלים עולם

אין מטבח שלא מפאר את עצמו במדף תבלינים. קפסאות או שקיות קטנות, המכילות אבקות טחונות בגוונים שונים: לבן, צהב, חום, אדמדם, ורקרק... לכלם ריח חזק וטעם מפלא וכל תבלין שונה מרעהו. בעבר הרחוק, היו התבלינים גורם מרכזי במסחר, ושמשו כמטבע העובר לסוחר. לפעמים היו התבלינים עלה למלחמות של ממש. מספרים כי קולומבוס גלה את... אמריקה, כאשר יצא במסע אל הדו, ארץ התבלינים...

עצי התבלין מצויים במקומות שונים בעולם. ישנם תבלינים שמקורם באסיה, ישנם שמוצאם באזור הים התיכון, וישנם מהאזור הטרופי. כיום אנשים רבים מטפחים גנה קטנה פרטית מיחדת לגדול עשבי תבול ותבלינים. גם אתם תוכלו לגדל את הצמחים הללו בביתכם, בחצר או במרפסת שטופת שמש, בתוך אדניות קטנות.

מחכימים ונהנים

למטה מעשרה

בנר השמיני של חנכה נהג רבי אשר מסטולין לערוך סעודה גדולה אחרי הדלקת הנרות, והיה שר ומזמר: "הדרן עלך נר חנכה והדרן עלך", כשם שנוהגים לומר בסיום מסכת... שאלו חסידים את בנו, בעל 'בית אהרן' מקרלין, מה ראה האב להפליג כל-כך בשבחו של נר חנכה, והלוא קבעו חז"ל ש'נר חנכה למטה מעשרה' (כלומר, את נר החנכה מדליקים לכתחלה בגבה נמוך מעשרה טפחים).

הסביר להם: "כשחז"ל אמרו ש'נר חנכה למטה מעשרה', לא התכוונו לומר שאורו והארתו נחותים ופחותים משאר המצוות. להפך, אורם של נרות חנכה חזק ומאיר כל-כך, עד שהוא מסלק את החשכה גם מהמקומות הנמוכים והאפלים ביותר."

